

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
1 Пж 1477/21
18.02.2022. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Иванке Спаховић, председника већа, судије Гордане Вуковић и судије Јелене Јовановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца тужилаца: 1. АА из, ул. и 2. ББ из, ул., чији је заједнички пуномоћник Милан Лаковић, адвокат из, ул., против тужених: 1. „Житобанат“ д.о.о. Вршац, ул. 2. Октобар бр. 94, 2. „Николинци“ а.д. Николинци, ул. Млинска бб, чији је заједнички пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из, ул., 3. Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности а.д. Београд, ул. Трг Николе Пашића бр. 5, чији је пуномоћник Војин Јовановић, адвокат из, ул. и 4. Брокерско дилерско друштво „Еуро финекс брокер“ Београд, ул. Имотска бр. 1, чији је пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из, ул., ради накнаде штете, вредност предмета спора 790.669,43 динара, одлучујући о жалбама тужиоца и првотуженог, друготуженог и четвртотуженог изјављеним против пресуде Привредног суда у Београду 10 П 739/2017 од 18.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 18.02.2022. године, донео је:

П Р Е С У Д У

I – ОДБИЈА СЕ жалба тужиоца као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Привредног суда у Београду 10 П 739/2017 од 18.11.2020. године, у ставу **I и III** изреке.

II – ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Привредног суда у Београду 10 П 739/2017 од 18.11.2020. године, у ставу **II** изреке и **РЕШАВА:**

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да првотуженом, друготуженом и четвртотуженом накнаде трошкове првостепеног поступка у износу од 229.500,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате, у року од 8 дана по пријему преписа ове одлуке.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да првотуженом, друготуженом и четвртотуженом накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 45.000,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате, у року од 8 дана по пријему преписа ове одлуке.

III – ОДБИЈА СЕ захтев трећетуженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом првостепеног суда под означеним бројем од 18.11.2020. године, у ставу **I** изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се солидарно обавезу тужени да им на име накнаде материјалне штете исплате и то првотужиоцу износ од 358.194,71 динара, а друготужиоцу износ од 432.474,72 динара, са законском затезном каматом почев од 20.07.2016. године до исплате. Ставом **II** изреке

обавезани су тужиоци да првотуженом, друготуженом, и четвртотуженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 94.875,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате, а у ставу III изреке обавезани су тужиоци да трећетуженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 113.250,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде благовремено су изјавили жалбе тужилац и заједнички пуномоћник првотуженог, друготуженог и четвртотуженог.

Тужилац у жалби побија првостепену пресуду у целости из свих законом предвиђених разлога, па у смислу образложених навода жалбе предлаже да се укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Првотужени, друготужени и четвртотужени преко заједничког пуномоћника изјављују жалбу против првостепене пресуде, побијајући је само у делу о трошковима парничног поступка, која је садржана у ставу II изреке, са предлогом да се у овом делу преиначи, тако што ће првостепени суд усвојити њихов захтев за накнаду трошкова спора у целокупном траженом износу или да се у овом делу укине и предмет врати првостепеном суду на поновну одлуку.

У одговору на жалбу трећетужени у целости оспорава тачност жалбених навода и основаност жалбених разлога тужиоца и предлаже да се жалба тужиоца у целости одбије као неоснована, а побијена пресуда потврди. Трошкове жалбеног поступка одређено је тражио по АТ и ТТ.

Испитујући законитост и правилност првостепене пресуде, применом члана 386. став 3. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд је нашао да жалба тужилаца није основана, док је жалба првотуженог, друготуженог и четвртотуженог делимично основана.

Првостепена пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Неосновано се у жалби тужилаца указује да побијана пресуда захваћена битним повредама поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, с обзиром на то да нема недостатака због којих се не може са сигурношћу испитати, а у њој су дати јасни и разумљиви разлози о свим битним чињеницама између којих не постоје противречности са стањем у списима предмета и изведеним доказима.

Нису основани наводи жалбе тужилаца да је првостепени суд без ваљаног објашњења паушално позивајући се на одредбу члана 263. Закона о парничном поступку, неосновано одбио доказни предлог тужилаца за усаглашавање налаза и стручног мишљења вештака који су доставили тужиоци са оним које је обављено у овој правној ствари, те евентуално саслушање вештака у вези са примедбама тужиоца, као и њихов предлог за евентуално контролно вештачење у овој правној ствари, на који начин је првостепени суд је тужиоцима онемогућио да расправљају пред судом, те да је на овај начин учињена битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 7. Закона о парничном поступку. Наведене повреде поступка се односе на релативно битне повреде поступка из чл. 374. став 1. Закона о парничном поступку, које се не могу са успехом истицати у спору мале вредности.

Наиме, како се у конкретном случају ради о поступку о спору мале вредности из члана 487. став 1. Закона о парничном поступку, то се у оваквим споровима, а сагласно члану 479. став 1. Закона о парничном поступку у жалби не може са успехом указивати на релативно битне повреде поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, као и на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање. Из изнетих разлога овакви наводи жалбе нису били предмет оцене од стране другостепеног суда, с обзиром на то да су недозвољени.

Према стању у списима, предмет спора је захтев тужилаца за накнаду штете солидарно од тужених у укупном износу од 790.669,43 динара.

Према тврдњама из тужбе, штета им је нанета као акционарима првотуженог, код кога је спроведен поступак принудног откупа акција, тако што је дана 20.07.2016. године, извршен незаконит откуп њихових акција, те пренос новчаних средстава на њихов рачун, на основу Одлуке о принудном откупу акција првотуженог донетој дана 09.01.2014. године, јер су тужени поступили супротно члановима: 515, 516. и 523. став 3. Закона о привредним друштвима, с обзиром на то да цена акција која им је исплаћена као акционарима није утврђена у складу са законом.

Према утврђеном чињеничном стању од стране првостепеног суда до закључења главне расправе, тужиоци су били акционари првотуженог и то тако што је првотужилац поседовао 217 акција, док је друготужилац поседовао 262 акција. Код првотуженог је дана 22.01.2014. године, спроведен поступак принудног откупа акција преосталих акционара, поводом Захтева за принудни откуп акција који је заједнички поднет од стране друготуженог и лица која са њим заједнички делују. У Одлуци о принудном откупу акција бр. 14-II/2 донетој дана 09.01.2014. године, наведено је да понуђач (друготужени) са лицима са којима заједнички делује, поседују акције које представљају 95,8659 % основног капитала првотуженог и 95.8659 % гласова свих акционара који поседују обичне акције првотуженог, те да Скупштина доноси одлуку о принудном откупу свих преосталих обичних акција акционара сагласно чл. 515. став 1. и 2. Закона о привредним друштвима. Овом одлуком се спроводи принудни откуп преосталих 5.284 обичних акција које представљају 4,1341 % од укупног броја акција издаваоца - првотуженог уз исплату цене од 2.613,31 динара по једној акцији, где је цена утврђена у складу са чл. 523. Закона о привредним друштвима. Међутим, приликом наведеног принудног откупа акција првотуженог, нису откупљене и акције тужилаца из разлога што оне нису могле бити предмет принудног откупа, јер је на њим у истом периоду било установљено заложно право у корист трећег лица, све у складу са тада позитивним законским прописима, због закљученог уговора о зајму. Због овога су акције тужилаца након спроведеног поступка принудног откупа од дана 22.01.2014. године остале у поседу тужилаца, а не откупилаца. Залога на акцијама тужилаца је била установљена до 27.02.2015. године, након чега је обрисана и ове акције су након тога биле у њиховом поседу без икаквих терета. Даном 20.07.2016. године, извршен је откуп акција тужилаца, те пренос новчаних средстава по основу откупа на рачун тужилаца, на основу Одлуке о принудном откупу акција која је регистрована дана 21.01.2014. године и то на тај начин што је друготужени дана 03.06.2016. године, сачинио захтев, те исти поднео члану Централног регистра, депоа и клиринга - Брокерско дилерском друштву „Еуро финекс брокер“ из Београда (четвртотуженом), да би се наставио поступак принудног откупа акција над акцијама тужилаца, који су у моменту принудног откупа имали конституисано заложно право на њима. Након тога, трећетужени је дана 20.07.2016. године, извршио клиринг и салдирање, те пренео наведене акције на рачун друготуженог, док је новчана средства по основу откупа пренео на рачун тужилаца. Тужиоци су покренули овај поступак јер сматрају да су тужени прекршили наведене одредбе чланова Закона о привредним друштвима, да цена која им је исплаћена није утврђена у складу са законом, као и да друготужени није могао имати својство откупиоца у смислу Закона о привредним друштвима.

Из извештаја о процени вредности капитала привредног друштва „Житобанат“ а.д. Вршац, ВВ од 12.12.2016. године који је достављен уз тужбу, првостепени суд је утврдио да између процењене тржишне вредности једне акције привредног друштва „Житобанат“ а.д. Вршац у вредности од 4.263,98 динара и вредности од 2.613,31 динара, колико је дана 20.07.2016. године исплаћено тужиоцима постоји разлика, односно да им

је мање исплаћен износ од 1.650,67 динара по акцији. Уколико се усвоји процењена тржишна вредност једне акције, разлика у корист тужиоца првог реда АА на име мање исплаћене вредности за 217 комада акција износи 358.194,71 динар, а за тужиоца другог реда ББ на име мање исплаћене вредности за 262 комада акција износи 432.474,72 динар.

Међутим, из налаза и мишљења вештака економско финансијске струке ГГ од 08.07.2020. године, које је обављено у овој правној ствари, првостепени суд је утврдио да ако се за стварну цену акција у тренутку откупа за обрачун користи књиговодствена вредност акција на дан 31.12.2015. године од 2.217,20 динара, онда не постоји разлика у цени акција у односу на откупну вредност од 2.613,31 динара, ако се за стварну цену акција у тренутку откупа за обрачун користи књиговодствена вредност акција на дан 20.07.2016. године од 600,00 динара, онда не постоји разлика у цени акција у односу на откупну вредност, а ако се за стварну цену акција у тренутку откупа за обрачун користи редукован приступ по рачуноводственим подацима из обрачуна тужиоца приложеног уз тужбу, онда постоји разлика у цени акција у висини тужбеног захтева.

На овако утврђено чињенично стање, а насупрот наводима жалбе тужилаца, првостепени суд је правилно применио материјално право, односно одредбе чланова: 515, 516. и 523. Закона о привредним друштвима, члана 99а Правила пословања централног регистра депоа клиринга хартија од вредности, као и члана 113а. Корисничког упутства централног регистра депоа и клиринга хартија од вредности и нашао да тужбени захтев није основан, те је правилно одлучио као у ставу I изреке побijeне пресуде.

Насупрот наводима жалбе тужилаца, прихвата се као правилно становиште првостепеног суда да се у конкретном случају ради о јединственом поступку принудног откупа акција, који је услед постојања заложног права на акцијама тужилаца и немогућности да оне буду предмет принудног откупа у иницијалном тренутку, спроведен у два корака, уз правилну и закониту примену свих правила, која се на овај поступак односе. Залога на акцијама тужилаца је накнадно, односно дана 27.02.2015. године обрисана и тиме су се стекли услови да се већ покренути поступак принудног откупа акција настави у односу и на преостале акције тужилаца и исти поступак оконча. Друготужени је када су се стекли услови, у смислу чл. 113а Корисничког упутства Централног регистра депоа и клиринга хартија од вредности, доставио Захтев за спровођење принудног откупа преко члана Централног регистра и потврду члана Централног регистра о обезбеђеним новчаним средствима за куповину акција преосталих акционара, те је на овај начин испунио услове за наставак поступка принудног откупа акција који је започет још 22.01.2014. године. Након тога је обавестио акционаре о принудном откупу акција првотуженог дана 18.07.2016. године, затим обезбедио новчана средства за откуп преосталих акција, те је купио акције тужилаца по цени од 2.613,31 динара, на који начин је поступио у складу са члановима: 515, 516. и 523. Закона о привредним друштвима. Везано за висину цене акције, првостепени суд је из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, које вештачење је обављено у овој правној ствари, утврдио да не постоји разлика у цени у односу на откупну вредност од 2.613,31 динара, јер није прихватио варијанту налаза и мишљења која је дата у тачки 3. из разлога што се за стварну цену акција у тренутку откупа, не може користити редуковани приступ рачуноводственим подацима из обрачуна тужилаца који је достављен уз тужбу.

Првостепени суд је одбио предлог тужилаца да се у допуни доказног поступка изведе доказ саслушањем судског вештака економско финансијске струке - ГГ из ..., у вези њихових примедби на његов основни налаз и мишљење, као и да се као изведе доказ контролним вештачењем у овој правној ствари, имајући у виду да тужиоци током поступка нису истакли јасне примедбе на налаз и мишљење, као и на које околности је

требало да се изведе контролно вештачење у смислу чл. 271. став 4. Закона о парничном поступку. Поред овога, на рочишту за главну расправу које је одржано дана 18.11.2020. године, пуномоћник тужилаца је изнео само паушалне примедбе на налаз и мишљење вештака од 08.07.2020. године, док је првостепени суд констатовао да му исти уручен 13.07.2020. године и да до дана одржавања овог рочишта нису од стране тужилаца достављене писане примедбе на исти у смислу чл. 271. став 1. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, те како је у току првостепеног поступку правилно утврђено да нема доказа да су тужени незаконитим и противправним радњама нанели штету тужиоцима приликом принудног откупа акција у траженим износима, по нижој цени, као и да су тужиоци пристали да им се акције продају по одлуци од 09.01.2014. године, али је због постојања залог на њима био онемогућено тај поступак у том тренутку спровести до краја, то су без утицаја на правилност и законитост побијане пресуде сви наводи жалбе тужилаца, па је другостепени суд, на основу члана 390. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу I изреке.

У том смислу неосновани су наводи жалбе тужилаца да је првостепени суд погрешно применио чл. 99а Правила пословања трећетуженог, као и чл. 113а Корисничког упутства трећетуженог, које су ступиле на снагу 18.05.2016. године и везао за чињенице које су постојале две и по године пре ступања на снагу истих, јер је цитирао и применио верзије које су ступиле на снагу 12.08.2014. године, односно 05.07.2012. године.

Међутим, основани су наводи жалбе првотуженог, друготуженог и четвртотуженог да није правилна одлука о парничним трошковима која је садржана у ставу II изреке побијане пресуде, којом су им признати парнични трошкови у износу од 94.875,00 динара, јер је заснована на погрешној примени материјалног права. Наиме, приликом одлучивања о овим трошковима поступка првостепени суд није имао у виду да је један пуномоћник из реда адвоката заступао троје тужених, па му сагласно важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, припада право на увећање за 50% за заступање сваке од парничних страка. Поред овога, основани су и наводи жалбе да је сагласно Тарифним бројем 15. Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, овим туженима требало досудити и трошкове за присуство адвоката вештачењу у висини износа који се досуђује на име приступа на рочиште. Основни су и наводи ове жалбе да је првостепени суд требало да им досуди и приступ на неодржано рочиште од 30.07.2020. године, које је неосновано одложено на њихов терет јер нису имали довољно времена да се пре 27.07.2020. године, писаним путем изјасне на налаз и мишљење вештака.

Међутим, нису основани наводи жалбе првотуженог, друготуженог и четвртотуженог да је првостепени суд требало да им досуди трошкове првостепеног поступка за састав жалбе од 02.08.2017. године, која је изјављена против решења о апсолутној ненадлежности суда и приговор ненадлежности парничног одељења првостепеног суда од 13.06.2017. године, јер према стању у списима произлази да нису успели са овом жалбом, с обзиром на то да им је решењем другостепеног суда Пж 5969/17 од 11.12.2018. године, одбијена као неоснована.

Такође, нису основани наводи ове жалбе да им је требало досудити увећане адвокатске трошкове сагласно Тарифном броју 13. став 17. који прописује да ако је тужбом противтужбом или другим поднеском постављено више кумулативних захтева, адвокату припада накнада која се увећава за 50% те награде за другу и сваки даљи захтев, јер се на ради о овом случају а имајући у виду постављени тужбени захтев у овој правној ствари, јер се ради о нужној кумулацији захтева, а странци која је успела у парници се досуђују само трошкови који су били нужни.

Како су првотужени, друготужени и четвртотужени успели са жалбом у претежном делу, то им је другостепни суд досудио и ове трошкове у износу од 45.000,00 динара, сагласно чл. 165. став 2. Закона о парничном поступку и уз примену важеће АТ.

Из наведених разлога, а применом чл. 401. став 2. тач. 3. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу II изреке ове одлуке.

Другостепени суд је одбио захтев трећетуженога за накнаду трошкова жалбеног поступка и одлучио као у ставу III изреке ове одлуке, јер се не ради о нужним трошковима из члана 154. став 1. Закона о парничном поступку.

ГВ/ЉС/СМ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА

Иванка Спаховић, с.р.

За тачност отправка оверава